

BESTUURLIJKE OVEREENKOMST NAD

November 2020

INHOUDSOPGAVE

AANLEIDING.....	- 2 -
LANGE TERMIJNVISIE	- 2 -
Actualiseren lange termijnvisie.....	- 3 -
SAMENWERKING VOORTZETTEN	- 4 -
ONTWIKKELINGEN	- 4 -
WIE DOEN MEE	- 5 -
Spelregels	- 5 -
Wijze van samenwerken	- 6 -
LOOPTIJD.....	- 6 -
UITGANGSPUNTEN	- 7 -
UITVOERINGSAFSPRAKEN	- 8 -
Samenwerkingsagenda	- 8 -
Monitoring doelen.....	- 8 -
Middelen	- 8 -
Ambtelijke inzet	- 8 -
Algemene externe kosten	- 9 -
Wat financieren partijen hieruit?	- 9 -
ORGANISATIE.....	- 11 -
SLOTBEPALINGEN	- 12 -
ONDERGETEKENDEN,	- 13 -
BIJLAGEN.....	- 16 -

1. Waar staan we nu?
2. Samenwerkingsagenda 2021 – 2027
3. Ontwikkelingen
4. Prestatie indicatoren NAD 2027
5. Documenten gebruikt als bron
6. Verbeelding voorschot op lange termijnvisie

AANLEIDING

De 'Bestuurlijke Overeenkomst Afvalwaterketen Delfland' van 22 november 2013, inclusief de bijbehorende uitvoeringsafspraken, loopt in 2020 af. Wat betreft de onderdelen kosten en kwaliteit zijn de doelen die gesteld zijn voor 2020 gehaald. Anders ligt het bij de personele kwetsbaarheid. De kwetsbaarheid binnen het Netwerk Waterketen Delfland (NAD) blijft hoog (bijlage 1, 'Waar staan we nu?').

NAD: zelfde merk, andere betekenis: Netwerk Waterketen Delfland

De samenwerking is rond 2012 ontstaan vanuit het samen werken in de afvalwaterketen. De drinkwaterbedrijven sloten in 2016 aan. De samenwerking heeft zich in de loop der jaren verbreed richting de waterketen.

De naam Netwerk Afvalwaterketen Delfland dekt de lading dus niet meer. Omdat de 'merknaam' NAD gewaardeerd wordt en bekend is, handhaven we het NAD als merknaam. Met de ingang van deze nieuwe Bestuurlijke Overeenkomst zal het NAD staan voor Netwerk Waterketen Delfland.

De gemeenten, het hoogheemraadschap en de drinkwaterbedrijven in het beheergebied van Delfland werken graag samen verder aan een betrouwbare, toekomstbestendige, betaalbare en duurzame waterketen.

Daartoe stelden zij in 2020 de voorliggende 'Bestuurlijke Overeenkomst NAD' op. De partijen willen met deze overeenkomst de gemaakte afspraken bestendigen en een aantal nieuwe accenten leggen. Hierbij wordt rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen. De uitvoering doen de partijen aan de hand van projecten die staan beschreven in de Samenwerkingsagenda NAD 2021-2027 (bijlage 2, 'Samenwerkingsagenda NAD 2021 - 2027').

LANGE TERMIJNVISIE

Ondergetekenden, -gemeenten, hoogheemraadschap en drinkwaterbedrijven in het beheergebied van Delfland - onderschrijven nog steeds de lange termijnvisie zoals door alle organisaties bestuurlijk vastgesteld en ondertekend op 8 december 2014 tijdens de Bestuurlijke watertafel.

Lange termijnvisie 2050; vastgesteld op 8 december 2014

De afvalwaterketen ontwikkelt richting een watercyclus waarbij alle partijen het fysieke systeem centraal stellen. Dat vraagt om samenwerking met verschillende partijen zoals drinkwaterbedrijven, energiebedrijven, onderzoeksinstituten en particuliere initiatieven. De samenwerkende partners laten zich inspireren door verdienmodellen en gaan flexibel en transparant om met investeringen. Gemeenten en Hoogheemraadschap zullen vanuit NAD steeds nauwer met elkaar gaan samenwerken richting één kader stellende en faciliterende maatschappelijke onderneming die regie houdt op de kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid van de watercyclus, maar ruimte laat voor initiatief en innovatie.

Actualiseren lange termijnvisie

Deze lange termijnvisie is gericht op een duurzame, toekomstbestendige watercyclus die ook bijdraagt aan het realiseren van de transitieopgaven Klimaatadaptatie, Energie en de verbetering van de waterkwaliteit.

In de samenwerkingsagenda (bijlage 2, 'Samenwerkingsagenda NAD 2021 - 2027') is opgenomen dat de partijen onderzoeken op welke punten de lange termijnvisie uit 2014 een actualisatie vraagt, met daarbij opgenomen een voorschot op een geactualiseerde lange termijnvisie.

Dit voorschot op een geactualiseerde lange termijnvisie is ook verbeeld in een nieuwe tekening. Het is feitelijk een update van de visieplaat uit 2015. Deze is als bijlage 6 bij deze Bestuurlijke Overeenkomst opgenomen.

SAMENWERKING VOORTZETTEN

Ondergetekenden spreken af om de bestaande samenwerking in de waterketen ook na 2020 voort te zetten. Zij gaan de gestelde uitdagingen zo adequaat mogelijk aan en realiseren waar mogelijk kwalitatieve 'waterwinst' (maatschappelijke meerwaarde) voor alle inwoners en bedrijven in de gemeenten en het beheergebied, en ze beperken de kostenstijging waar dat kan.

Het Netwerk Waterketen Delfland werkt op de korte termijn (2027) aan:

- Een minder sterke stijging van kosten van de keten. De kosten moeten in verhouding zijn tot de maatschappelijke meerwaarde (waterwinst) die we creëren.
- Het minimaal handhaven van de huidige kwaliteit van de dienstverlening en de performance van de deelnemers in de waterketen.
- Het waar mogelijk een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop)
- Het verminderen van de kwetsbaarheid en toekomstbestendig maken van de waterketen, met oog voor circulariteit, duurzaamheid en de ruimtelijke ontwikkeling in het gebied.

Daarvoor spreken we het volgende af:

- Partijen bouwen voort op eerder behaalde samenwerkingsresultaten, zoals het gezamenlijk formuleren van een gezamenlijk format voor rioleringsplannen, het gezamenlijk aanbesteden van werkzaamheden en het delen van kennis en informatie. Projecten waar aan wordt gewerkt, zijn opgenomen in de Samenwerkingsagenda (bijlage 2).
- Partijen geven ruimte om te komen tot de maatschappelijk meest gewenste oplossingen; organisatiegrenzen staan die oplossingen niet in de weg.
- De prestatie indicatoren vanuit de Samenwerkingsovereenkomst 2013 blijven gehandhaafd (Kosten, Kwaliteit, Kwetsbaarheid). Voor deze prestatie indicatoren worden de huidige waarden en de na te streven waarden voor eind 2027 vastgesteld (zie bijlage 4, 'Prestatie Indicatoren NAD 2027').
- Partijen zorgen voor draagvlak binnen de organisaties, voldoende kennis, personele capaciteit en competenties om dit aan te pakken.

ONTWIKKELINGEN

Sinds 2013 beïnvloeden verschillende belangrijke ontwikkelingen het werken richting een waterketen. Denk dan bijvoorbeeld aan klimaatverandering, toename van de bevolking, ruimtelijke ontwikkelingen, drukte in de ondergrond, energietransitie, circulaire economie, waterkwaliteit en de aanvullingen op het Bestuursakkoord Water (BAW). Zie bijlage 3 'Ontwikkelingen' voor een uitgebreide beschrijving van de ontwikkelingen.

In deze Bestuurlijke Overeenkomst geven we richting aan deze ontwikkelingen en de onderlinge samenwerking. Het gaat daarbij om:

- het voortzetten van de bestaande samenwerking en
- deze samenwerking verbreden om vanuit de waterketen bij te dragen aan de in bijlage 3 geschetste ontwikkelingen.

Hoe we dat gaan doen weten we nog niet precies. Dat leren we al werkend, juist door ook verbinding te zoeken met andere netwerken, partijen en actoren die de nieuwe ontwikkelingen trekken of een rol kunnen spelen bij het realiseren van onze lange termijnvisie.

De projecten waarmee we deze Bestuurlijke Overeenkomst uitvoeren staan beschreven in de samenwerkingsagenda (Zie bijlage 2).

Belangrijke projecten waarmee we gaan beginnen zijn: onderzoek naar mogelijkheden om medewerkers NAD brede taken te laten uitvoeren (werkend voor alle partijen), gezamenlijk informatie op orde (NAD Dataplatform), gezamenlijke visie op beheer en assetmanagement, stresstesten per zuiveringskring, het project ontkoppelen en sponswerking en het ontwikkelen van een visie Waterketenbedrijf 2040.

WIE DOEN MEE

De partijen die in het Netwerk Waterketen Delfland samenwerken zijn:

De gemeenten: • Delft • Den Haag • Lansingerland • Leidschendam-Voorburg • Maassluis • Midden-Delfland • Pijnacker-Nootdorp • Rijswijk • Schiedam • Vlaardingen • Westland • Zoetermeer	De drinkwaterbedrijven: • Dunea • Evides Waterbedrijf Waterschap: • Het Hoogheemraadschap van Delfland. Binnen verschillende projecten werken we regelmatig samen, ook met externe partners. Waar samenwerking met andere partijen tot betere resultaten leidt, zullen we die samenwerking altijd zoeken en aangaan.
--	---

Spelregels

- a) We werken samen om te komen tot een maatschappelijk optimaal resultaat gericht op een gezonde en prettige leefomgeving voor onze inwoners, nu en in de toekomst. De zorg voor de best mogelijke volksgezondheid is de basis waaruit we zijn ontstaan en dat blijft een belangrijk uitgangspunt voor ons werk in de waterketen. Waar mogelijk dragen we vanuit onze rol als assetbeheerders bij aan klimaatadaptatie en aan een duurzame inrichting van de waterketen.
- b) Wij zijn als overheden en publieke uitvoeringsorganisatie zuiver in onze verantwoordelijkheden en helpen elkaar in het realiseren van onze gezamenlijke lange termijnvisie.
- c) We vinden het vanzelfsprekend dat beleid tot stand komt door interactie tussen alle betrokken partijen.
- d) Flexibiliteit is nodig om in het huidige tijdsgewricht (dynamisch, complex) alle veranderingen een plek te kunnen geven. Dat vraagt om een adaptief beleid.

Wijze van samenwerken

- a) Het principe waar we mee werken is "Lokaal wat kan, regionaal wat meerwaarde heeft en efficiëntie voordeel oplevert".
- b) We blijven de kracht van onze samenwerking benutten: van en met elkaar leren, experimenteren, ontwikkelen en uitvoeren. We zetten actief in op het delen van kennis met en tussen de medewerkers van de partners. En leren van de lessen uit andere samenwerkingsregio's in Nederland.
- c) We stellen gezamenlijk een samenwerkingsagenda voor de regio Delfland op. We benoemen tussendoelen, monitoren voortgang en passen 2-jaarlijks de agenda aan.
- d) We willen ruimte geven aan innovaties. Het transitieteam neemt hierin het voortouw en nodigt andere partijen uit om hun inbreng te leveren. In de samenwerkingsagenda wordt hier invulling aan gegeven.
- e) Om een bijdrage te kunnen leveren aan klimaat- en ruimtelijke adaptatie, circulaire economie en verbeteren waterkwaliteit is bewustwording bij burgers en bedrijven van groot belang. Zij spelen een belangrijke rol in het realiseren van verbeteringen. We zoeken hierbij samenwerking met andere netwerken zoals bijvoorbeeld Klimaatkrachtig Delfland, CoP Klimaatadaptatie en het Convenant Klimaat adaptief Bouwen. We staan een aanpak voor die de partners ondersteunt om de bewustwording te versterken en burgers en bedrijven handelingsperspectief te bieden.
- f) We werken samen volgens de Mutual Gains Approach (MGA), waar we goede ervaringen mee hebben. Hierbij betrekken we alle stakeholders en partijen waarmee we in NAD-verband samenwerken. Dit wil zeggen dat we:
 - o met elkaar onderhandelen uitgaand van wederzijds behartigen van belangen,
 - o denken en werken vanuit belangen in plaats vanuit standpunten of aannames,
 - o uitgaan van consensus in plaats van compromis,
 - o de taart vergroten voor we hem verdelen en
 - o zelf eigenaar zijn van het proces

LOOPTIJD

De looptijd van deze Bestuurlijke Overeenkomst NAD is 7 jaar: vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2027. Hiermee sluiten we aan op de looptijden van andere plannen over water en milieu in het werkgebied van het NAD. Denk dan aan het Stroomgebied beheerplan 3, de Kaderrichtlijn Water, het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie, en het Afsprakenkader Emissieloze kas.

Tweejaarlijks herijken we de inzet van middelen en op te leveren resultaten. We rapporteren dit op de bestuurlijke watertafel, voor het eerst in najaar 2023.

UITGANGSPUNTEN

De belangrijkste uitgangspunten bij deze overeenkomst zijn:

- a) De overeenkomst heeft het karakter van een inspanningsverplichting;
- b) De zorgplichten (van gemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijven) staan niet ter discussie;
- c) Partijen bouwen voort op wat al bereikt is, organisch doorgroeien staat voorop;
- d) Er dient ruimte te zijn voor specifieke situaties zoals: relatie met andere ketens, organisaties zoals netbeheerders, kennisinstellingen en samenwerking met meer waterschappen en/of andere gemeenten;
- e) Koers en richting voor het NAD wordt gezamenlijk bepaald aan de Bestuurlijke Watertafel. Dit na interne consultering of besluitvorming bij de partners;
- f) Bestuurlijke besluitvorming verloopt dus intern bij de partijen zelf;
- g) De partijen leveren capaciteit voor projecten uit de samenwerkingsagenda;
- h) De deelnemers in de projecten organiseren de financiering voor de projecten zelf en lossen zelf uitvoeringsvragen op;
- i) De partijen onderstrepen dat deze overeenkomst het vertrekpunt is voor verdere samenwerking en niet het eindpunt.

UITVOERINGSAFSPRAKEN

Samenwerkingsagenda

Als bijlage 2 is een samenwerkingsagenda opgenomen. Hierin is aangegeven op welke onderwerpen en projecten de partijen gaan samenwerken en in welke prioriteitsvolgorde zij dat gaan doen. Deze samenwerkingsagenda is het vertrekpunt voor de inhoudelijke samenwerking en de daaruit voortvloeiende projecten.

Voor de eerste twee jaar na ondertekening wordt een werkplanning opgesteld waarin staat welke samenwerkingsprojecten starten en afgerond worden, inclusief het beoogde resultaat. Zoals eerder aangegeven monitoren we de voortgang van de Samenwerkingsagenda en passen we de agenda 2-jaarlijks aan.

Monitoring doelen

De doelen geven richting aan de inspanningen. Waterwinst (maatschappelijke meerwaarde) ontstaat pas echt als er resultaten worden geboekt. Hiervoor gebruiken we de prestatie indicatoren (zie bijlage 4 'Prestatie indicatoren NAD 2027'). De voortgang wordt tweejaarlijks geëvalueerd op de bestuurlijke watertafel, voor het eerst najaar 2022. Daarna in 2024 en 2026 (zie bijlage 5 voor de 'Doelmonitor Netwerk Afvalwaterketen Delfland 2019').

Middelen

Resultaten met de projecten uit de samenwerkingsagenda kunnen uitsluitend worden behaald indien elke partij vooraf investeert in ambtelijke inzet en algemene externe kosten. Dat wordt hieronder uitgewerkt.

Ambtelijke inzet

Alle partijen stellen voldoende ambtelijke inzet en capaciteit beschikbaar voor de tijdige uitvoering van projecten uit de Samenwerkingsagenda (bijlage 2 'Samenwerkingsagenda 2021 - 2027'). Herijking van de ambtelijke inzet vindt elke twee jaar plaats in het najaar op basis van monitoring en behaalde resultaten.

Wat betreft de inzet in uren en de bijbehorende kosten geldt dat:

- de beoogde werkzaamheden allemaal passen binnen de kerntaken,
- in de begroting en de gemeentelijke rioleringsplannen rekening wordt gehouden met de kosten van de NAD-projecten, en dat
- iedereen zijn verantwoording neemt door te melden wanneer er knelpunten naar voren komen. Dan kunnen we met elkaar kijken naar oplossingen.

Algemene externe kosten

Partijen stellen een bijdrage voor algemene externe kosten beschikbaar volgens onderstaande verdeelsleutel:

Inwoneraantallen per gemeente 1/1/2020 opgave CBS¹	% bijdrage	Bijdrage 2021 en 2022	Bijdrage vanaf 2023
10.000 – 50.000 inwoners			
Midden-Delfland (19.344)	2,5	€ 4.750, -	€ 3.000, -
Maassluis (33.216)	2,5	€ 4.750, -	€ 3.000, -
50.000 – 70.000 inwoners			
Rijswijk (54.432)	5	€ 9.500, -	€ 6.000, -
Pijnacker-Nootdorp (55.329)	5	€ 9.500, -	€ 6.000, -
Lansingerland (62.396)	5	€ 9.500, -	€ 6.000, -
70.000 – 150.000 inwoners			
Vlaardingen (73.445)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Leidschendam – Voorburg (76.553)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Schiedam (78.739)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Delft (103.659)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Westland (110.357)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Zoetermeer (125.283)	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
>150.000 inwoners			
Den Haag (545.163)	10	€ 19.000, -	€ 12.000, -
Waterschap			
Hoogheemraadschap van Delfland	14	€ 26.600, -	€ 16.800, -
Drinkwaterbedrijven			
Dunea	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Evides Waterbedrijf	7	€ 13.300, -	€ 8.400, -
Totaal	100%	€ 190.000, -	€ 120.000, -

De cijfers worden jaarlijks geïndexeerd (<https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83131ned>).

Wat financieren partijen hieruit?

De algemene externe kosten worden vastgesteld op € 190.000 per kalenderjaar met jaarlijkse indexatie volgens CBS-prijnsindex. Hiermee financieren partijen voor € 120.000 de proceskosten voor het netwerk en het werkbudget voor de netwerk- en kennisbijeenkomsten en de NAD-

¹ <https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=16D63#/CBS/nl/dataset/70072ned/table>

middelen zoals website, nieuwsbrieven en gezamenlijke communicatiemiddelen. En voor € 70.000 financieren partijen in 2021 en 2022 de inhuur van een NAD-medewerker voor het gezamenlijk gegevensbeheer (NAD-Dataplatform). Na 2022 evalueren we de manier van financiering. Projecten kennen hun eigen financiering en onderlinge verdeelsleutels. Mocht blijken dat alle partners een specifiek project willen uitvoeren, kan hiervoor extra financiering uit het NAD-budget worden aangevraagd.

Herijking van de algemene externe kosten vindt elke twee jaar plaats in het najaar op basis van monitoring en behaalde resultaten (prestatie indicatoren).

Voorts spreken partijen af dat:

- a) De verdeelsleutel geldt voor de looptijd van de overeenkomst;
- b) De gemeente Pijnacker-Nootdorp optreedt als administrateur;
- c) De ambtelijke administrateur van Pijnacker-Nootdorp verzorgt, in overleg met het kernteam, de jaarlijkse begroting en jaarrekening.
- d) Besluitvorming over begroting en jaarrekening loopt via het reguliere begrotingsproces van de partners. Het kernteam NAD stelt de begroting vast in overleg met de contactpersonen.

ORGANISATIE

Gezamenlijke bestuurlijke koersbepaling en verantwoording vindt plaats in het bestaande overleg genaamd: de Bestuurlijke Watertafel.

In de regiegroep ontmoeten de bestuurlijke ambassadeurs en programmamanagers van de verschillende netwerken die nauw samenwerken elkaar. Samen met de bestuurders in de regiegroep bereiden zij de Bestuurlijke Watertafel voor. Op deze manier ontstaat bestuurlijke synergie tussen de verschillende netwerken.

Het (ambtelijk) kernteam is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken zoals het faciliteren van het netwerk, het voorbereiden van bestuurlijke besluitvorming en de gezamenlijke verantwoording (zowel inhoudelijk als financieel). Bij dit laatste wordt het kernteam ondersteund door de ambtelijk administrateur van Pijnacker-Nootdorp. Een procesmanager organiseert, spreekt partijen aan op de voortgang van de projecten uit de samenwerkingsagenda (en rapporteert daarover) en functioneert als voorzitter van het kernteam. In het kernteam zijn gemeenten, het hoogheemraadschap en drinkwaterbedrijven vertegenwoordigd. Gemeente Pijnacker-Nootdorp verzorgt het secretariaat van het NAD.

Het transitieteam houdt ons scherp voor wat betreft de lange termijn opgaven voor het NAD. De teamleden geven aan welke stappen gezet moeten worden om de Langetermijnvisie te realiseren. Ze spotten kansen en brengen partijen bij elkaar. Het transitieteam faciliteert en denkt waar mogelijk mee in projecten om het verschil te maken in het omgevingsbewustzijn, op het gebied van innovatie en het bewaken van het pad om naar de Langetermijnvisie toe te werken.

Van OAS naar Waterketenteam binnen het NAD

Sinds 2008 zijn partijen die hun afvalwater afvoeren naar de AWZI De Groote Lucht georganiseerd in de Optimalisatie Studie Afvalwatersysteem De Groote Lucht (OAS DGL). Dit samenwerkingsverband is sinds 2012 gerelateerd aan het NAD. Daarnaast is in 2019 gestart met OAS-Harnaspolder/Houtrust, en loopt er een innovatief gietwaterproject binnen de zuiveringskring van De Nieuwe Waterweg. Deze samenwerkingsverbanden vormen een belangrijke en geschikte basis voor de lokale uitwerking van de samenwerkingsafspraken voor de periode 2021-2027 in NAD-verband.

Aangezien deze samenwerkingsverbanden verder gaan dan het uitvoeren van een optimalisatiestudie is het goed om de benaming hier ook op aan te passen. Als we het NAD als regionaal samenwerkingsverband beschouwen kunnen we een OAS als lokaal zien. Dit betekent dat we de samenwerking in OAS-verband wijzigen naar lokale Waterketenteams. Waterketenteams worden ingezet voor de uitwerking van afspraken op zuiveringskring niveau.

De Waterketenteams zetten zich in voor de uitwerking per zuiveringskring van de initiatieven uit de Samenwerkingsagenda (bijlage 2). Partners aangesloten bij het NAD werken zo in een

waterketenteam samen aan projecten waar zij een belang hebben binnen de betreffende zuiveringskring.

De organisatie van de waterketenteams is als volgt:

Per waterketenteam is, bij meerdere projecten, een procesmanager verantwoordelijk voor de voortgang en uitvoering van de afspraken. Indien slechts 1 project, dan is uiteraard de projectmanager hiervoor verantwoordelijk. De waterketenteams worden ondersteund door een secretaris. De waterketenteams rapporteren aan het Kernteam van het NAD.

SLOTBEPALINGEN

1. Partijen stemmen in met de "Samenwerkingsagenda Waterketen Delfland". Deze Samenwerkingsagenda is als bijlage 2 bij deze overeenkomst opgenomen.
2. Partijen kunnen uitsluitend op basis van unanimiteit de overeenkomst en de samenwerkingsagenda tussentijds aanpassen.
3. Knelpunten, interpretatiekwesties, geschillen en onvoorziene omstandigheden inzake de tekst van deze overeenkomst worden opgelost volgens de escalatieladder:
 - a. het kernteam;
 - b. de regiegroep;
 - c. de Bestuurlijke Watertafel.Elk gremium van deze escalatietrede streeft naar een gemotiveerd advies binnen 6 weken na eerste melding. Besluiten aan de Bestuurlijke Watertafel zijn adviezen aan de betrokken bestuurders.
4. Wil een partij deelname aan deze overeenkomst beëindigen voordat de looptijd eindigt, dan worden op dat moment nadere afspraken gemaakt over de opzegtermijn, eventuele overdracht van kennis en informatie en de financiële afwikkeling.
5. Uitvoeringsvragen binnen een project worden door de bij het betreffende project direct betrokken partijen zelf opgelost.

ONDERGETEKENDEN,

Namens **Dunea**

De Algemeen directeur,

Wim Drossaert

Namens **Hoogheemraadschap van Delfland**

De Hoogheemraad

Ruud Egas

Namens **de gemeente Lansingerland**

Wethouder

Jan-Willem van den Beukel

Namens **de gemeente Zoetermeer**

Wethouder

Jakobien Groeneveld

Namens **de gemeente Delft**

Wethouder

Martina Huijsmans

Namens **de gemeente Pijnacker-Nootdorp**
Wethouder

Ilona Jense

Namens **de gemeente Rijswijk**
Wethouder

Armand van de Laar

Namens **de gemeente Vlaardingen**
Wethouder

Bart de Leede

Namens **de gemeente Schiedam**
Wethouder

Jeroen Ooijevaar

Namens **Evides Waterbedrijf**
Algemeen directeur

Annette Ottolini

Namens **de gemeente Midden-Delfland**
Wethouder

Frank ten Have

Namens **de gemeente Westland**
Wethouder

Leen Snijders

Namens **de gemeente Leidschendam-
Voorburg**
Wethouder

Nadine Stermerdink

Namens **de gemeente Den Haag**
Wethouder

Hilbert Bredemeijer

Namens **de gemeente Maassluis**
Wethouder

Fred Voskamp

BIJLAGEN

1. Waar staan we nu?

Monitoring doelen NAD

De doelmonitor (bijlage 5, 'Documenten gebruikt als bron') laat zien dat het gestelde doel voor 2020:

- minder meerkosten bereikt is,
- zorg voor minimaal gelijkblijvende kwaliteit van dienstverlening bereikt is en
- verminder de (personele) kwetsbaarheid van de waterketen niet bereikt is.

Wat betreft de onderdelen kosten en kwaliteit zijn de doelen die gesteld zijn voor 2020 gehaald. Anders ligt het bij kwetsbaarheid. De kwetsbaarheid binnen het NAD blijft hoog. Er wordt steeds meer opgelost door personeel in te huren, zaken op de markt te zetten en er zijn nieuwe initiatieven gestart zoals de OAS Harnaschpolder en het gezamenlijk gemalenbeheer van Delft, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp.

Waar in het jaar 2018 de kwetsbaarheid ten opzichte van 2017 toenam, is deze in 2019 licht gedaald. Dat gemeenten weer wat meer financiële armslag hebben gekregen om vacatures open te stellen kan daarbij een rol hebben gespeeld. Wellicht heeft ook de aandacht voor kwetsbaarheid in de NAD-doelmonitor van 2018 mede geleid tot de lichte verbetering in 2019.

Overigens blijft de beschikbaarheid van de juiste mensen op de arbeidsmarkt een probleem.

Behaalde successen en uitdagingen voor de toekomst

De samenwerking heeft sinds 2013 veel opgeleverd. Een greep uit de bereikte resultaten:

- Gezamenlijke lange termijnvisie en strategisch ketenplan
- Gezamenlijke blauwdruk voor GRP
- Gezamenlijke website, netwerkdagen, week van ons water
- Gezamenlijk uitbesteden onderhoud en beheer (reinigen en inspecteren, relinen, gemalenbeheer) waar handig en tijd rijp
- Gezamenlijk gegevensbeheer: riooldata uniform en toegankelijk
- Samen meten en monitoren, samen stresstesten uitvoeren (modelberekeningen)
- Samen kijken naar kennis en capaciteit en waar we wat voor elkaar kunnen betekenen

Het beeldend jaarverslag uit 2018 (te bekijken op www.afvalwaterketendelfland.nl) geeft meer informatie over de behaalde successen van 2013 tot en met 2017.

Naast deze successen liggen nog voldoende uitdagingen die vragen om de samenwerking voort te zetten en te intensiveren. Kwaliteit van onze dienstverlening en met name de (personele) kwetsbaarheid blijven aandacht vragen. We onderzoeken hoe we de krachten kunnen bundelen in werving en selectie en vooral in het zijn van een uitdagend regionaal netwerk van werkgevers. Daarnaast moeten we inspelen op belangrijke ontwikkelingen.

Samenwerkingsagenda NAD 2021-2027

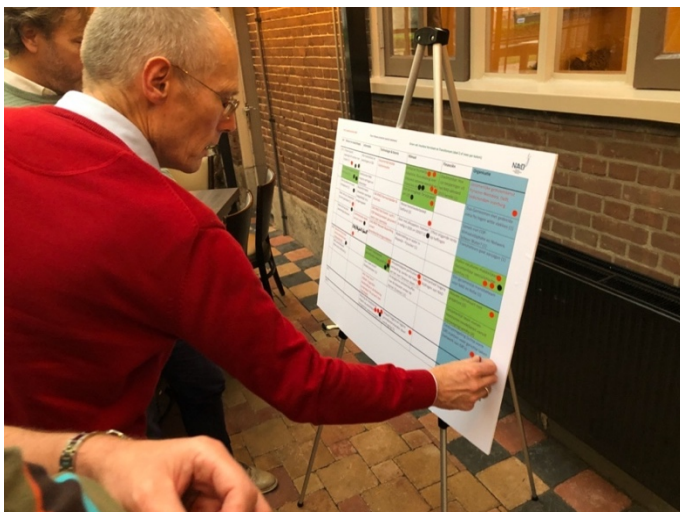
1. INLEIDING

Na ruim 7 jaar samenwerken in de uitvoering van de bestuursovereenkomst Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) zien we positieve resultaten. Het netwerk staat stevig in haar schoenen en we zijn goed aangesloten bij het landelijke netwerk Samenwerken aan Water. Onze regio beschikt over een gedeelde Langetermijnvisie, waarbij we toewerken naar een eindbeeld in 2050 met een watercyclus die schoon water, energie en grondstoffen oplevert en die zich beweegt van een kostenmodel naar een opbrengstenmodel.

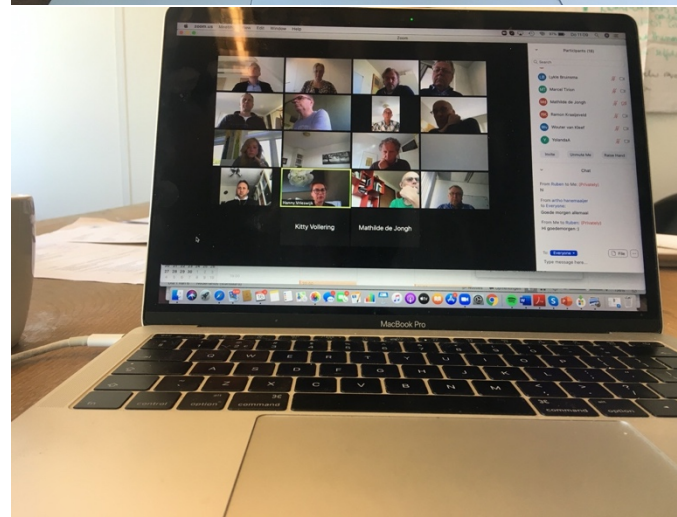
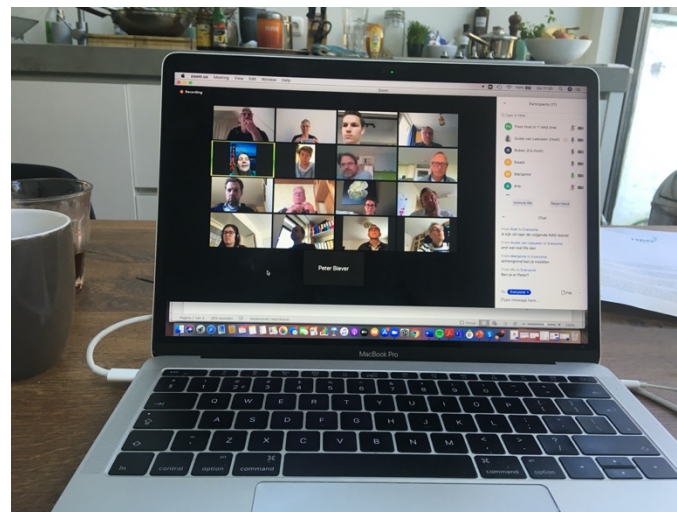
Geen eenvoudige transitie, want er komen nog grote opgaven op ons af: klimaatverandering, grote vervangingsinvesteringen en opgaven voor de waterkwaliteit. Grote opgaven die ons doen realiseren dat de afvalwaterketen vanzelfsprekend een onlosmakelijk onderdeel is van het hele watersysteem van oppervlaktewater, hemel- en grondwater en waterkwaliteit. Het NAD blijft zich richten op de samenwerking in de waterketen, en zal vanuit daar haar bijdrage leveren aan de grote opgaven waar we voor staan.

Dat die samenwerking succesvol is, heeft het NAD afgelopen jaren bewezen. Onze bereikte resultaten zijn hier mooie voorbeelden van (zie bijlage 1 van de Bestuurlijke Overeenkomst).

In deze Samenwerkingsagenda benoemen we de projecten die een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen op de korte en op de lange termijn. Projecten die steeds door verschillende samenwerkingspartners gedragen worden en waarvan de resultaten en de geleerde lessen beschikbaar zijn voor het hele netwerk. Zo blijft het werken vanuit de belangen van de verschillende samenwerkingspartners centraal staan, een vruchtbare basis onder het NAD.

Netwerkbijeenkomst NAD 2019

Bijeenkomsten NAD-contactpersonen en NAD-managers, maart en april 2020

3. UITVOERING PROJECTEN

Deze Samenwerkingsagenda 2021-2027 beschrijft wie aan welke projecten meewerkt in de periode 2021-2027.

Het gaat daarbij zowel om de lopende projecten als om de nieuw te starten projecten.

De projectteams zijn samengesteld op basis van intekening. De projectteams regelen met elkaar de benodigde middelen. Mochten zich hierbij of op een andere manier knelpunten voordoen, dan koppelen zij dit terug met het NAD Kernteam.

De projecten worden op een standaard manier beschreven. De zogenaamde projectbladen bevatten:

- de doelstelling,
- de beoogde resultaten per jaar,
- de bijdrage van het project aan de NAD-doelen,
- het schaalniveau (NAD, Zuiveringskring-Waterketenteam of aantal NAD partners),
- de deelnemers van het project en op welke wijze deze meedoen,
- planning en voortgang,
- de benodigde financiering en capaciteit,
- aandachtspunten/bijzonderheden,
- Of we kunnen leren van andere regio's en

Of er sprake is van betrokkenheid van burgers.

Bij afloop van de projecten delen we de resultaten, evalueren we en starten we nieuwe projecten op. We houden tijd en ruimte ook voor projecten en kansen die zich in de loop van de tijd aandienen.

Van OAS naar Waterketenteam binnen het NAD

Sinds 2008 zijn partijen die hun afvalwater afvoeren naar de AWZI De Groote Lucht georganiseerd in de Optimalisatie Studie Afvalwatersysteem De Groote Lucht (OAS DGL). Dit samenwerkingsverband is sinds 2012 gerelateerd aan het NAD. Daarnaast is in 2019 gestart met OAS-Harnaschpolder/Houtrust. Beide samenwerkingsverbanden vormen een belangrijke en geschikte basis voor de lokale uitwerking van de samenwerkingsafspraken voor de periode 2021-2027 in NAD-verband.

Aangezien deze samenwerkingsverbanden verder gaan dan het uitvoeren van een optimalisatiestudie is het goed om de benaming hier ook op aan te passen. Als we het NAD als regionaal samenwerkingsverband beschouwen kunnen we een OAS als lokaal zien. Dit betekent dat we de samenwerking in OAS-verband wijzigen naar lokale Waterketenteams.

Waterketenteams worden ingezet voor de uitwerking van afspraken op zuiveringskring niveau. De organisatie van de waterketenteams is dan als volgt:

Per waterketenteam is, bij meerdere projecten, een procesmanager verantwoordelijk voor de voortgang en uitvoering van de afspraken. Indien slechts 1 project, dan is uiteraard de projectmanager hiervoor verantwoordelijk.

De waterketenteams rapporteren aan het Kernteam van het NAD.

De waterketenteams worden ondersteund door een secretaris.

4. SAMENWERKINGSAGENDA

		NAD partners														2020				2021				2022		2023		2024			
	PROJECT	D	DH	LL	LV	M	MD	PN	R	S	V	W	Z	DU	EV	HD	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	H1	H2	H1	H2	H1	H2	TREKKER
1																															
2	PROJECT																														
3																															
4	SPEERPUNTEN																														
5	LOPEND																														
6	Waterketenbeleid (breed en altijd in ontwikkeling)																														Wisselt per onderwerp
7	Blauwdruk vGRP uitbreiden																														Delft
8	Visie waterketenbedrijf 2040																														Transitieteam
9	Prognoses (drink)watergebruik																														Evides
10	Ontkoppelen en sponswerking (klimaatadaptatie)																														Delft
11	NAD Dataplatform gegevensbeheer (gegevens op orde om te kunnen sturen)																														Delfland
12	Modelstudies Waterketenteam (doorontwikkeling zuiveringskringen, stresstesten etc)																														Waterketenteams
13	Gezamenlijk Meten en Monitoren (sturing op waterketen)																														Waterketenteams
14	Indirecte lozingen																														Delft
15	Beperken riool vreemd water																														Waterketenteams
16	Afstemmen in de ondergrond																														Dunea
17	NIEUW																														
18	Verrijking met inbreng en competenties van studenten en trainees																														Kernteam
19	Gezamenlijk inhuur/gezamenlijke specialistische medewerkers in dienst nemen																														Kernteam
20	Expertisepool personeel water																														Kernteam
21	Waterscan - stappenplan implementatie circulaire oplossingen (trainee)																														Dunea
22	PROJECTEN VOOR KLEINERE GROEP																														
23	Multi-bronnen strategie																														Dunea
24	Onderzoek scheiden keukenafval via riolering (OSKAR)																														Leidschendam - Voorburg
25	Onderzoeken hergebruik effluent van de zuivering (gietwater, waterharmonica)																														Evides
26	Gezamenlijke gemalendienst																														Pijnacker - Nootdorp
27	Kostenverrekening Delfland en gemeenten (gemalen en persleidingen)																														Delfland
28	Visie op overstorten																														Delfland en waterketenteams
29	NIEUWE PROJECTEN																														
30	Grip op persleidingen (gekoppeld aan waterketenbeleid)																														Delfland
31	Impact grondwaterstanden																														nog te bepalen
32	Onderzoek klimaatmaatregelen/innovaties																														nog te bepalen
33	Gerichte sturing op basis van metingen (implementatie op basis van de modellen: Real Time Control gemalen)																														Waterketenteams
34	Gezamenlijke communicatie naar inwoners over waterbewustzijn																														Kernteam
35	Maatschappelijke Kosten & Baten Analyse																														nog te bepalen
36																															
37																															
38																															
39																															
40																															
41																															
42																															
43																															
44																															
45																															
46																															

doet actief mee in project

is agendalid

doet niet mee, ontvangt wel eindresultaat

looptijd van het project

looptijd nog te bepalen

	doet actief mee in project
	is agendalid
	doet niet mee, ontvangt wel eindresultaat

	looptijd van het project
	looptijd nog te bepalen

Actualiseren lange termijnvisie: project Visie Waterketenbedrijf 2040

De lange termijnvisie is gericht op een duurzame, toekomstbestendige watercyclus die ook bijdraagt aan het realiseren van de transitieopgaven Klimaatadaptatie, Energie en de verbetering van de waterkwaliteit. In de samenwerkingsagenda is opgenomen dat we onderzoeken op welke punten de lange termijnvisie uit 2014 een actualisatie vraagt. Hieronder een voorschot op een geactualiseerde lange termijnvisie. Deze speelt in op de veranderde omgeving van het NAD en de nieuwe uitdagingen waar we ons voor zien gesteld. Onderbouwing, uitdieping en vaststelling pakken we op als onderdeel van het project Visie Waterketenbedrijf 2040.

Lange termijnvisie 2050; concept verder uit te werken in Samenwerkingsagenda

De waterketen bestaat uit drinkwaterwinning- en zuivering, drinkwatertransportstelsel, distributienet, riolering, afvalwatertransportstelsel, rioolwaterzuivering. Deze keten willen we gaan sluiten zodat een cyclus ontstaat. Dit houdt in dat het gezuiverde afvalwater weer geschikt is als grondstof voor andere vormen van watergebruik. Dat kan van alles zijn, bijv. zwemwater, gietwater voor de glastuinbouw, proceswater voor de industrie of verversingswater voor de singels.

Om grondwater en hemelwater van de waterketen af te kunnen koppelen, is het onvermijdelijk dat het NAD zich als beheerder van de infrastructuur, ook richt op drainage, duurzame stedelijke waterbergings- en infiltratiesystemen en hemelwaterriolering. Hier wordt duidelijk dat de waterketen een deelsysteem is in de waterkringloop.

De waterketen ontwikkelt richting een watercyclus waarbij alle partijen het fysieke systeem centraal stellen. Dat vraagt om samenwerking met verschillende partijen zoals netbeheerders, onderzoeksinstellingen en particuliere initiatieven. De samenwerkende partners laten zich inspireren door 'Best Value', de meeste waarde voor het NAD-gebied tegen de beste prijs (laagst mogelijke maatschappelijke kosten). Hierbij gaan zij flexibel en transparant om met investeringen. Gemeenten, Hoogheemraadschap en drinkwaterbedrijven zullen vanuit NAD steeds nauwer met elkaar gaan samenwerken richting één kader stellende en faciliterende maatschappelijke onderneming die regie houdt op de kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid van de watercyclus, maar ruimte laat voor initiatief en innovatie.

3. Ontwikkelingen

- *Klimaat adaptatie*
In september 2017 verscheen het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2018. De ambitie hierin vastgelegd is om uiterlijk in 2050 een klimaat robuuste inrichting van Nederland te realiseren. In het Deltaplan 2019 wordt expliciet ook aandacht gevraagd voor de problematiek rond bodemdaling. Thema's als wateroverlast bij extreme neerslag, hitte en droogte, bodemdaling en de kwetsbaarheid van de waterketeninfrastructuur bij overstromingen hebben een directe relatie met onze lange termijnvisie 2050.
- *Vervangingspiek riolering*
Veel riolering is na de oorlog aangelegd. Door innovaties in het onderhoud is de vervangingstermijn van de riolering steeds verlengd. Echter er komt een moment dat grootschalige vervanging en de bij behorende werkzaamheden en financiering onontkoombaar zal zijn.
- *De energietransitie*
De overstap op andere energiebronnen zal leiden tot meer en grotere onder- en bovengrondse ingrepen in de openbare ruimte. We zullen moeten bezien hoe we toenemende vraag en werkzaamheden slim kunnen combineren. Dit pakken we op door samen met de netbeheerders de lange termijnplannen af te stemmen en de realisatie gezamenlijk te coördineren. Ook de invloed van warmtenetten op de temperatuur in het drinkwaternet en op het water dat naar de zuivering gaat verdient volop aandacht. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor opwek van thermische energie uit afvalwater (TEA) en de mogelijkheden om uit drinkwater warmte en koude te winnen om gebouwen te verwarmen of te koelen.
- *Omgevingswet*
Door vertraging in de realisatie van het DSO en de maatregelen in verband met de bestrijding van het corona-virus is een exacte ingangsdatum voor de Omgevingswet nog onzeker. Ons belang hierbij is dat de maatschappelijke doelen van het stedelijk waterbeheer en de bescherming van drinkwaterbronnen en waterketeninfrastructuur een plek krijgen in de Omgevingsvisies, Waterbeheerprogramma's en -plannen. Door de decentralisatie van lozingsregels voor huishoudens en veel typen bedrijven, zullen we op regionaal niveau lokale afwegingen moeten maken welke regels worden toegepast. Ook de ontsluiting van gegevens (open data) heeft raakvlakken met de Omgevingswet (DSO).
- *Technologische ontwikkelingen*
Technologische ontwikkelingen gaan snel waardoor oplossingen die nu nog onhaalbaar lijken, binnen afzienbare tijd wel haalbaar kunnen zijn. Door deze ontwikkelingen ontstaan kansen om taken beter en slimmer uit te voeren. Denk hierbij aan nieuwe zuiveringstechnologie, zoetwaterfabrieken, manieren om energie te besparen en manieren om energie en grondstoffen terug te winnen.
- *Big data*
Gegevensbeheer, uitwisseling van gegevens en toepassing van nieuwe meet- en analyse mogelijkheden worden steeds belangrijker om inzicht te krijgen in de status van het systeem en om voorspellingen te doen over beheer en onderhoud. We onderzoeken het opzetten van een gezamenlijke eenheid voor gegevensbeheer. Een specialistisch team dat kennis en diensten aanbiedt voor de partners in het NAD.

- *Circulaire economie*
Het werken aan de watercyclus biedt volop kansen om bij te dragen aan de circulaire economie door het terugwinnen van grondstoffen, opwekken van energie en het hergebruik van gezuiverd afvalwater. Hergebruik van gezuiverd afvalwater slaagt alleen als er ook afnemers zijn. Extra zuiveringskosten om hergebruik mogelijk te maken moeten in verhouding staan tot de mogelijke opbrengsten.
- *Waterkwaliteit*
De aandacht voor waterkwaliteit is de laatste jaren sterk toegenomen. De doelen van de KRW zijn nog niet bereikt. Aandacht voor waterkwaliteit blijft belangrijk om de KRW-doelen te kunnen halen.
- *Andere blik op kosten*
We werken toe naar de maatschappelijke meerwaarde van investeringen in de projecten. We combineren zoveel mogelijk groen, spelen en water. Met als doel mensen meer waterbewust te maken en hen hiervoor te belonen.
- *Ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied*
Delfland bevindt zich in een stedelijk gebied waarbij vanwege de grote vraag aan woningen de verstedelijking de komende jaren gaat toenemen. Deze verstedelijking heeft gevolgen voor de wateropgaven van Delfland. We pakken dit aan door gezamenlijke prognoses op te stellen zodat we op tijd in beeld hebben hoeveel water er in de waterketen terecht komt. Ook hebben we de ambitie uitgesproken in het convenant klimaat adaptief bouwen om nieuwbouwlocaties in de regio klimaat adaptief te gaan bouwen en zetten we in op minder hemelwater in de vuilwaterriolering en het zoveel mogelijk inzetten op lokale vasthoudmaatregelen in de regio. Met name bij ontwikkelingen en rioolvervangingsopgaven zoekt Delfland graag samen met de andere NAD-partners naar oplossingen.
- *Aanvulling op het Bestuursakkoord Water*
Op 31 oktober 2018 hebben de nationale waterpartners aanvullende afspraken gemaakt op het landelijke Bestuursakkoord Water. Naast aandacht voor het voortzetten van de goede samenwerking en het implementeren van de Omgevingswet, vraagt het akkoord hiermee onder meer ook aandacht voor bruikbare en toegankelijke data en voor cybersecurity. Onderwerpen die de waterketen direct raken.
- *Profilering*
Voortzetting van de samenwerking en intensivering van de samenwerking vraagt ook bijstelling van de profilering van het NAD. We zetten de beweging in om het expertnetwerk uit te breiden. We gaan meer aandacht besteden aan gezamenlijke informatievoorziening aan het publiek. Ook de inwoners en ondernemers in ons werkgebied mogen weten hoe wij hun geld besteden en waar we als NAD voor staan: samen voor de toekomst, energie en daadkracht, deskundig en betrokken.
- *Particuliere initiatieven en particulieren.*
Particulieren zijn eigenaar en beheerder van een stuk van de waterketen: de huisaansluitingen. We onderzoeken of en op welke manier eigenaren van complexen, verenigingen van bewoners, bedrijfsterreinen, agrariërs aan het NAD aangehaakt kunnen worden. Denk aan de schakel die zij kunnen vormen tussen drinkwater- en rioolwatersysteem.
- *Waterbedrijf*
De komende periode ontwikkelen we een aanpak met concreet stappenplan om bestuurlijk draagvlak te krijgen voor een waterbedrijf in 2050. Het beeld van het Waterbedrijf als een

multi-utility organisatie wordt belangrijker als we kijken naar de opgaves voor waterbesparing en lokaal opvangen van hemelwater in samenspel met huisaansluitingen. We onderzoeken de haalbaarheid van deze insteek.

- *Economische ontwikkeling*

Als gevolg van de maatregelen voor de bestrijding van het corona virus, verwachten we op korte termijn een economische dip. We realiseren ons dat deze ontwikkeling een vertragende factor kan zijn in de realisatie van onze ambities. We onderzoeken op welke manier we hier het best mee om kunnen gaan.

BIJLAGE 4 PRESTATIE INDICATOREN NAD 2027

INLEIDING

Het NAD richt zich op de waterketen, dus op de winning van drinkwater – drinkwaterzuivering – distributie – gebruik – riolering en transport – en afvalwaterzuivering.

Missie NAD

Onze missie is:

- Het leveren van betrouwbaar drinkwater,
- Het afvoeren en zuiveren van afvalwater ter bescherming van de volksgezondheid,
- En dit afvalwater weer schoon terug te geven aan het watersysteem van oppervlaktewater en grondwater.

Daarvoor is een gezamenlijk waterketenbeleid vanuit de visie in het Strategisch Ketenplan (SKP) onmisbaar.

Bijdragen vanuit de waterketen aan Klimaatadaptatie en sluiten van de waterkringloop.

Daarbij leveren we vanuit het NAD een bijdrage aan klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop). Deze onderwerpen staan ook centraal in de visie in het Strategisch Ketenplan. Vanuit de waterketen kan het NAD op vele wijzen bijdragen aan klimaatadaptatie. Niet alleen binnen de waterketen, maar ook in het watersysteem. Dit komt door de vele interacties die er zijn tussen de waterketen en het watersysteem. Deze interacties vinden bijvoorbeeld plaats via de gemeentelijke hemelwaterriolering, overstorten, drainage, afkoppel- en infiltratievoorzieningen.

Doelmonitoring: inzicht in functioneren van de waterketen en omgevingseffecten

In de lange termijn visie sluit het NAD de watercyclus, draagt het NAD bij aan het bestrijden van droogte en beperkt zij de emissies.

Daarbij is inzicht in het functioneren van de waterketen een eerste vereiste. Dat inzicht ontstaat in de doelmonitoring. De doelmonitoring richt zich op de omgevingseffecten van de waterketen. De belangrijkste omgevingseffecten zijn:

- Lozingen van afvalwater op het oppervlaktewater en bodem als gevolg van gemaalstoringen,
- Afvalwater op straat,
- Emissies via de gemengde overstorten
- Rioolvreemd water

Jaarlijkse Doelmonitor

Het NAD gaat door met de jaarlijkse Doelmonitor om de uitvoering van het beleid te volgen en waar nodig bij te sturen. Ook is het essentieel om inzicht te krijgen in de voortgang van het realiseren van de visie voor 2050, zoals die verwoord is in het Strategisch Ketenplan (SKP). Het vormt daarom een belangrijke rol in de informatievoorziening naar de bestuurlijke Regiegroep en de Bestuurlijke Watertafel.

KPI's als basis van de Doelmonitor

De doelmonitor werkt met KPI's (Kern Prestatie Indicatoren (de 3 K's: kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) die zijn uitgewerkt in onderliggende prestatie-indicatoren (PI's). De huidige KPI's (doelen) van het NAD zijn:

- **Kwaliteit, klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop):**
'Minimaal handhaven van de huidige kwaliteit van de dienstverlening en de performance van de waterketen'. Dat doen we met oog voor circulariteit, duurzaamheid en de ruimtelijke ontwikkeling in het gebied'.
- **Kwetsbaarheid: vermindering van de kwetsbaarheid**
'Verminderen van de kwetsbaarheid en toekomstbestendig maken van de waterketen. Dat doen we door het in huis halen van voldoende kwalitatief goed personeel, gezamenlijke gegevensuitwisseling.'
- **Kosten: minder-meerkosten**
'Minder sterke stijging van kosten in de waterketen. De kosten moeten in verhouding zijn tot de maatschappelijke meerwaarde (waterwinst) die we creëren'.

Prestatie-indicatoren voor Kwaliteit, Kwetsbaarheid en Kosten

De prestatie-indicatoren (PI's) geven aan hoe ver we op weg zijn naar deze drie doelen (KPI's). Prestatie-indicatoren zijn SMART gedefinieerd en geven in een oogopslag weer hoe ver we zijn. Deze PI's geven aan waar we verder mee willen zijn in 2027. Dit is het ambitieniveau, dus in welke mate we in 2027 dichterbij het realiseren van de visie zijn. De onderliggende PI's zijn niet bedoeld als beleidsrichtlijnen maar als meetinstrument van waarden die realistisch en bereikbaar zijn, gemiddeld over het hele NAD-gebied, samen met alle NAD-partners. Basis voor de PI's zijn de vastgelegde PI's in het Monitoringsplan 2016-2020. De bijbehorende streefwaarden voor 2020 uit het Monitoringsplan 2016-2020 worden met deze bestuursovereenkomst geactualiseerd voor eind 2027.

KPI KWALITEIT VAN DE WATERKETEN: HANDHAVING VAN DE KWALITEIT

De kwaliteit wordt gemeten aan de hand van de volgende prestatie-indicatoren (PI's) met daarbij de nagestreefde waarden in de regio Delfland voor de periode 2021-2027.

1. Afvalwater van panden wordt ingezameld

Inzamelen van 99,9% van het geproduceerde afvalwater.
(Gelijk aan de periode 2016-2020)

Inzamelen van afvalwater houdt in dat alle panden zijn aangesloten op de riolering of op IBA's en er voldoende inzamelpunten zijn voor recreatief vrijkomend afvalwater. Overstortwater valt hier niet onder.

2. Geen schoon water in het riool ('rioolvreemd water')

Hoeveelheid rioolvreemd water neemt af met 1% per jaar (dat is naar inschatting circa 124.000 m3/jaar)
(Bijstelling ten opzichte van 2020)

Rioolvreemd water is schoon water dat ten onrechte als afvalwater in de riolering terecht komt. In de periode 2016-2020 is 50% reductie behaald van de inlopende hoeveelheden oppervlaktewater en rioolvreemd schoon water van bedrijven (zoals koelwater). De komende periode richt zich daarnaast meer op instromend grondwater via lekke riolering en lozing van overtollig grondwater door inwoners en bedrijven. Dat is aanzienlijk gecompliceerder. Ook foutaansluitingen van hemelwaterriolering op afvalwaterrioleringen is ongewenst.

De belangrijkste succesfactor is het bieden van een volwaardig alternatief in de vorm van hemelwaterriolering of drainage. Aanleg daarvan gaat meestal gelijk op met rioolvervanging. Elk jaar wordt ongeveer 1% van de riolering vervangen zodat een afname van de hoeveelheid rioolvreemd water met 1% per jaar (dit is naar inschatting circa 340 m³/dag of 124.000 m³/jaar) een maximale waarde is die zou kunnen worden gehaald.

Daarnaast streven we er naar het inlopen van schoon oppervlaktewater naar de riolering te beëindigen. En willen we verbeterd gescheiden stelsels waarop overwegend schoon verhard oppervlak is aangesloten voortaan leegpompen naar het oppervlaktewater.

3. Overstorten van rioolwater naar het oppervlaktewater zo veel mogelijk beperken

Hoeveelheid overstortend rioolwater blijft gelijk, ondanks toename piekbuien.

(Dit is ongewijzigd ten opzichte van 2016-2020)

Als gevolg van meer natte periodes en hevige buien zal het aantal overstorten naar oppervlaktewater toenemen. Een verdubbeling is niet ondenkbaar. Daarbij kan door foutaansluitingen ook ongezuiverd afvalwater op het oppervlaktewater terecht komen. Vanuit de duurzaamheidsgedachte en de waterkwaliteit ligt het voor de hand het overstortvolume zoveel mogelijk te beperken door verharding af te koppelen van de gemengde riolering. Afvalwater en dus ook overstortwater is een probleemstof voor de waterkwaliteit door nutriënten, organische belasting (bacteriën) en microverontreinigingen. Ook vormen overstorten een belemmering voor het gebruik van oppervlaktewater voor recreatieve doelen. Overstorten moeten daarom worden gereduceerd op lange termijn.

4. Betrouwbare afvoer van afvalwater door voorkomen gemaalstoringen

Aantal gemaalstoringen is kleiner dan gemiddeld 1 per gemaal per jaar (een storing is het niet verpompen van water door een gemaal).

(In 2016-2020 is een afname van 20% gerealiseerd)

Gemaalstoringen voorkomen is essentieel voor een betrouwbare afvoer van afvalwater uit de leefomgeving en daarmee voor de volksgezondheid.

Een percentuele afname van storingen als streefwaarde kan niet langer worden volgehouden, omdat het aantal storingen al erg laag is. Daarom is gekozen voor een vaste waarde overeenkomstig de advieswaarde in de Kennisbank Stedelijk Water van RIONED.

Niet elke melding is een storing. Een storing van een gemaal is gedefinieerd als het niet meer verpompen van afvalwater door het gemaal. Een pompstoring telt dus niet mee als er een opgestelde reservepomp het overneemt. Ook communicatiestoringen tellen niet mee, zolang het afvalwater wordt verpompt.

5. Beperken van het aantal milieu-incidenten van ongezuiverd afvalwater naar de omgeving.

Aantal milieu-incidenten veroorzaakt door riolering is kleiner dan 26/jaar.

Het NAD probeert het aantal milieu-incidenten sterk te verminderen. Dit betreft gebeurtenissen waarbij afvalwater uit de gemengde riolering als gevolg van extreme neerslag, breuk van leidingen, stroom- of gemaalstoringen in huis, op straat, in bodem of oppervlaktewater is terecht gekomen na inzameling, dus vanuit de straatriolering of de transportriolering. Regenwater wat het gemengde stelsel niet instroomt (de meeste gevallen van water op straat) is geen milieu-incident, maar overbelasting. Overstorten tellen alleen mee tijdens droog weer of als vissterfte optreedt. De extreme neerslag is toegevoegd sinds 2016-2020 aan de monitoring. Dit zal leiden tot aanzienlijk hogere scores in verband waarmee de streefwaarde is verdubbeld.

6. Beperken knelpunten in de water- en luchtkwaliteit vanuit de riolering en gemalen

Aantal knelpunten in de water- en luchtkwaliteit vanuit de riolering en gemalen is kleiner dan 24/jaar, dit is ongeveer een halvering van het huidige aantal knelpunten.

Ook in 2016-2020 is gestreefd naar een halvering. Een verdere halvering van het aantal knelpunten in de water- en luchtkwaliteit blijft als streven gehandhaafd, maar wordt nu wel als ondergrens vastgehouden.

7. Regenwater zo veel mogelijk lokaal opvangen

Aandeel gemengd aangesloten verhard oppervlak neemt af met 0,5% (zo'n 24 ha) per jaar. (Gelijk als in 2016-2020)

In de visie in het SKP schetsen we een beeld waarin al het regenwater lokaal wordt opgevangen en verwerkt en bijdraagt aan een lokaal betere grond- en oppervlaktewaterhuishouding. Dat water is nodig om een goede waterkwaliteit te bereiken voorafgaand aan droge periodes. Het streven is duurzaam om te gaan met regenwater. Het aandeel gemengd gerioleerd (niet duurzaam) geeft goed weer in welke mate dit niet lukt. Het afnamepercentage van 0,5% per jaar is haalbaar door rioolvervanging en sloop/nieuwbouw. Dit aandeel wordt berekend door de gemengd gerioleerde verharding te delen door het totale verharde oppervlak in gerioleerd gebied (gemengd, gescheiden, infiltratie, ongerioleerd). De toenemende verstedelijking en daarmee toenemende verharding en de klimaatontwikkeling maken de afkoppelopgave groot. Het mes van afkoppelen snijdt aan drie kanten: een betere verversing van oppervlaktewater, minder overstorten en minder energie en kosten voor transport en zuivering. Het is daarom zaak zoveel mogelijk af te koppelen in projecten waar toch al sprake is van rioolvervanging en/of sloop en nieuwbouw. Met 0,5% per jaar afkoppelen (24 ha per jaar in heel Delfland) blijft het aandeel gemengd in 2050 nog altijd ongeveer 40%. Dit is ongeveer het gemiddelde tempo in de afgelopen 6 jaar, excl. sloop en nieuwbouw.

8. Effluent van de RWZI's voldoet aan effluent-waterkwaliteitsnormen

Effluent van de RWZI's voldoet aan de lozingseisen voor fosfor, stikstof en microverontreinigingen. (Gelijk als in 2016-2020)

Effluenteisen volgen het beleid van Delfland. De KRW-doelen gelden voor 2027. Dan kan het nog zijn dat effluent wel een negatieve impact heeft, maar dat dit niet leidt tot het niet behalen van de KRW-doelen (resultaatsverplichting). Het streven is in 2050 deze negatieve invloed beëindigd te hebben. Afvalwater wordt steeds meer gezien als een probleemstof voor de waterkwaliteit door microverontreinigingen, wat er niet in zit hoeft er ook niet uit. Met dit streven anticiperen we op toekomstige wet- en regelgeving.

9. Stimuleren van een gesloten energiecycclus

Hoogheemraadschap van Delfland is 100% energieneutraal in 2025. De NAD-partners stimuleren een gesloten energiecycclus door onderzoek en pilotprojecten.

In 2027 hebben de NAD-partners inzicht in de mogelijkheden van energiebesparing en energierugwinning en in de haalbaarheid daarvan.

10. Hergebruik van zoet water

Teruglevering van 10% van het effluent van de RWZI's op jaarbasis als zoetwater aan het gebied in de zomer van 2027 (bijv. door hemelwater vasthouden, afkoppelen van verharding en hergebruik effluent RWZI als gietwater of voor verversing van oppervlaktewater).

Hergebruik van grondstoffen is versmald tot onze belangrijkste grondstof (asset) zoet water. Bij hergebruik kunnen pas stappen gemaakt worden als er een 'klant' is, vanwege de kosten. Dat kan ook een maatschappelijk doel zijn, zoals een betere waterkwaliteit. Her te gebruiken water voldoet aan de kwaliteitseisen die daaraan worden gesteld, maar minimaal aan de eisen voor zoet oppervlaktewater.

11. Duurzaam omgaan met peilfluctuatie in het grondwater

Waar we grondwaterstanden reguleren met drainage is dat klimaatbestendig.
(In 2016-2020 was voor grondwater geen prestatie-indicator gedefinieerd)

Klimaatbestendigheid van drainages moet nog nader worden gedefinieerd bijv. in het Omgevingsplan opnemen van na te streven peilfluctuaties voor openbaar gebied, die eens per jaar worden overschreden en eens per jaar worden onderschreden. Delfland stelt in het peilbesluit de oppervlaktewaterpeilen vast en de gemeenten kunnen alleen de peilfluctuatie in het openbaar gebied beïnvloeden door aanleg van drainage, die afwatert naar het oppervlaktewater. Deze peilfluctuatie van het grondwater ligt ook in 2050 tussen de hoogste waarde waarbij structureel grondwateroverlast optreedt (afhankelijk van de bestemming en niet van de inrichting) en de laagste waarde waarbij houten funderingen nat blijven en bodemdaling voorkomen wordt. Het vereist nader onderzoek om deze fluctuatie lokaal vast te kunnen stellen.

12. Goede levering van drinkwater in het gebied

De leveringszekerheid van drinkwater voldoet aan de wettelijke eisen.
(Dit is bestaand beleid)

13. Goede kwaliteit van drinkwater in het gebied

De kwaliteit van drinkwater voldoet minimaal aan de wettelijke eisen.
(Dit is bestaand beleid)

14. Besparing drinkwatergebruik

De drinkwaterbedrijven streven naar drinkwaterbesparing.

Drinkwaterbesparing draagt bij aan klimaatadaptatie in droge perioden en aan het opvangen van de toenemende vraag door toename van de bevolking. We zetten in op het gezamenlijk uitvoeren van waterbesparingscampagnes in tijden van droogte.

Vooraf de prestatie-indicatoren 7 tot en met 10 passen in de visie uit het SKP om toe te werken naar een gesloten duurzame watercyclus in Delfland.

KPI KWETSBAARHEID: VERMINDERING VAN DE KWETSBAARHEID

De gezamenlijke doelen op gebied van kosten en kwaliteit voor 2020 hebben we met het NAD glansrijk gehaald. Op gebied van het verminderen van de kwetsbaarheid hebben we ons doel helaas verre van gehaald.

We hebben nog altijd te maken met een grote onderbezetting van 15 % in de waterketen van Delfland. 18fte's die voorzien zijn in de GRP's zijn niet ingevuld. Daarbij staan we met z'n allen voor grote (nieuwe) opgaven. Willen we met het NAD echt verdere stappen naar het waterketenbeheer van de toekomst zetten, dan lijkt beweging in deze situatie de sleutel.

De NAD-partners slaan de handen in een om samen mensen aan te trekken en in te huren en zo de onderbezetting en de kwetsbaarheid te verminderen. Gezamenlijk inhuren speelt ten aanzien van het procesmanagement, communicatie, monitoring en het uitbesteden van projecten. Gezamenlijk mensen aannemen speelt o.a. op het gebied van gemalenbeheer en data op orde.

De ervaring leert dat een bijkomend groot voordeel hierbij is, dat het werken voor meerdere waterketenorganisaties een aanzienlijk grotere aantrekkingskracht heeft op nieuwe mogelijke (jonge) collega's. Daarbij biedt dit ook de mogelijkheid tot een verdergaande specialisatie van taken, die lastig in te vullen is voor elke gemeente of partner afzonderlijk.

Daarnaast blijven de NAD-partners de kwetsbaarheid verminderen door kennisuitwisseling, door het uniformeren van gegevens en het vergroten van de (kosten)effectiviteit door samenwerking (niet allemaal hetzelfde wiel uitvinden) en door gezamenlijk aanbesteden.

De Prestatie indicatoren voor kwetsbaarheid zijn:

1. Onderbezetting verminderen

De onderbezetting wordt verminderd naar 5%

Hierbij blijft het NAD functioneren als volwaardige netwerkorganisatie. Dat betekent dat we de komende 7 jaar 12 extra collega's aan zullen trekken. Dit zal op een organische manier en verspreid over de jaren plaats vinden (bv. in 2021 3 extra collega's, in 2022-2024 ieder jaar 2 extra collega's en in 2025-2027 ieder jaar 1 extra collega).

2. Sleutelposities zijn bezet

Er zijn geen witte vlekken in de bezetting van sleutelposities. Dit wordt bereikt door aanpassingen in de formatie en/of door samenwerking binnen de regio. Medewerkers kunnen elkaar vervangen.

3. NAD is een volwaardige netwerkorganisatie

NAD functioneert als volwaardige netwerkorganisatie, met de volgende criteria:

- Professioneel samenwerkend, onder andere in waterketenteams
- Inspelend op ontwikkelingen
- 3 Pilotprojecten uitgevoerd
- Continuïteit verzekerd
- Actualisatie strategie om de visie in 2050 te bereiken
- Actualisatie van Prestatie Indicatoren indien nodig
- Er is een actuele Samenwerkingsagenda

4. NAD-partners hebben een gezamenlijk NAD Dataplatform en stellen hun gegevens beschikbaar

Eind 2022 hebben alle partijen hun gegevens beschikbaar volgens de landelijke normen en voldoet de kwaliteit van de gegevens aan de minimale voorwaarden voor verdere studies, op basis van een in 2020 uitgevoerde inventarisatie door het NAD Dataplatform.

KPI KOSTEN: MINDER MEERKOSTEN MET FOCUS OP MAATSCHAPPELIJKE MEERWAARDE

De kosten worden gemeten aan de hand van de volgende prestatie-indicatoren (PI's) met daarbij de nagestreefde waarden in de regio Delfland voor de periode 2021-2027.

1. De rioolheffingen en de zuiveringsheffing

We streven naar een zo klein mogelijke stijging van de gezamenlijke heffingen, waarbij we het bereikte doel in de periode van 2013-2020 van 30 miljoen euro besparing per jaar vasthouden. We blijven werken aan minder meerkosten door samenwerking, ondanks de toenemende investeringen voor klimaat, waterkwaliteit, energie en vervangingen van bestaande voorzieningen enerzijds en de toenemende bevolkingsdruk, economische ontwikkelingen en ruimtelijke ontwikkelingen anderzijds.

Kostenbewust en kosteneffectief handelen is het uitgangspunt en we laten ons daarbij inspireren door het 'Best Value' principe.

Een licht sterkere stijging van de kosten dan op dit moment het geval is door de extra kosten ten gevolge van investeringen ten behoeve van klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop) ligt in de lijn der verwachting. Een stijging van de heffingen ter dekking van de kosten voor klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop) lijkt hierbij niet uitgesloten. Uiteraard is het aan elke partner voor zich om hier haar koers in te bepalen.

Ondanks dat blijven we vasthouden aan de gerealiseerde 30 miljoen euro minder stijging per jaar die we ons voor 2020 ten doel hadden gesteld (en die we voor 2020 ruimschoots hebben gehaald).

2. De onderbouwing van de maatschappelijke meerwaarde (waterwinst)

De onderbouwing van drie belangrijke investeringen voor klimaatadaptatie en verduurzaming vindt plaats door middel van Maatschappelijke Kosten Baten Analyse's (MKBA's).

5. Documenten gebruikt als bron

Deze zijn als losse documenten aan deze Bestuurlijke Overeenkomst toegevoegd.

Het betreft:

- Doelmonitor Netwerk Afvalwaterketen Delfland 2019
- Lange termijnvisie NAD, 2014
- Bestuurlijke Overeenkomst Afvalwaterketen Delfland', 22 november 2013
- Regionale Samenwerkingsovereenkomst Waterketen Noordkop gemeenten, HHNK en PWN, 2019

